

EKSAMENSOPPGAVE

JUS4211 - Prosess og strafferett - Vår 2017

Dato: 7.juni

Tid: Kl.10.00 - 16.00

Begge oppgavene nedenfor skal besvares. Oppgave I omhandler strafferett og straffeprosess, mens oppgave II omhandler sivilprosess. Anbefalt tidsbruk er fire timer på oppgave I og to timer på oppgave II.

I

Peder Ås har i mange år drevet med organisert narkotikasmugling og er tidligere dømt for dette. Han har nå bestemt seg for å starte et lovlydig liv, men vil først gjennomføre et storkupp som kan sikre ham økonomisk de nærmeste årene. Denne gangen vil han smugle store mengder øl til Norge. Ølet vil han få i Danmark fra en organisert gruppe som smugler inn billig øl fra Tyskland til Danmark. Peders plan er å kjøre en tom trailer ned til København, fylle den med øl og deretter få noen andre til å kjøre traileren på danskebåten til Oslo.

Lars Holm, Peders mangeårige kamerat og kriminelle kompanjong, får høre om Peders planer og vil være med. Lars har tidligere skaffet store biler til narkotikasmugling, så Peder tenker at Lars kan være god å ha med. "Glimrende", sier Peder, "da skaffer du trailer og en sjåfør, for vi vil ikke ta sjansen på å kjøre ølet over grensen selv".

Fire uker senere kjører Peder og Lars i traileren til København. Peder har to telefoner som han mener det er trygt å snakke i. Det han ikke vet, er at politiet har fått rettens godkjenning til avlytting av telefonene, jf. straffeprosessloven § 216a, basert på skjellig grunn til mistanke om grov narkotikaovertrødelse, jf. straffeloven § 232, jf. § 231. Peder og Lars holder løpende kontakt med de involverte i Danmark og med Hans Tastad, sjåføren som Lars har skaffet. I samtalen sies det ikke noe om ølinnførselen, men politiet fatter - basert på sitt kjennskap til Peder og Lars - likevel mistanke om at noe kriminelt er i gjære.

Neste morgen svinger Peder og Lars inn på en bensinstasjon rett utenfor København, hvor de har avtalt å møte Tastad som skal overta traileren. Overraskende nok møter han opp sammen med en kamerat, Ole Vold, som skal være med Hans som selskap tilbake til Norge. Rett ved siden av bensinstasjonen ligger en lagerbygning hvor Peder og Lars har avtalt å få utlevert ølet. For at Hans og Ole ikke skal se hva som nå lastes over i traileren, tar Lars begge to med på en times spasertur i nærområdet. Hans tenker for seg selv at dette er litt merkelig. Han kjenner Lars godt nok fra før til å skjønne at det antakelig er noe smuglergods i lasten. "Her er det nok best ikke å stille noen spørsmål", tenker han. Ole på sin side tenker ikke noe spesielt over dette. Betalingen Hans får er ikke veldig sjenerøs; 2 000 kroner og dekning av så mye mat han klarer å spise på fergen. Ole regner ikke med å få noe betalt, han synes bare det er hyggelig å holde sin gode venn Hans med selskap.

Vel tilbake på bensinstasjonen får Hans og Ole tre kartonger hver med tysk øl som Peder impulsivt henter fram fra trailerens lasterom idet de skal skille lag. "Her har dere noe å slukke tørsten med på turen over", sier han. Ole reagerer på måten ølet blir hentet fram på og tenker for seg selv at lasterommet kanskje er fullt av øl. Han kikker bort på Hans, men han bare gliser. Derfor stiller Ole ingen spørsmål. Hans og Ole setter seg i traileren og kjører av gårde. Hans, som kjører, merker at traileren er svært treg å akselerere. "Jammen er det tung last i traileren", sier han til Ole. En kilometer fra fergeleiet, punkterer traileren på ett av framhjulene. De har liten tid til båten skal gå, men Ole som er flink med biler, klarer å skifte hjul så raskt at de rekker båten til Oslo med et nødscrik.

På båten venter to norske politimenn i sivil som skal holde Hans under oppsikt på ferden over. Vel over i norsk farvann, bestemmer en av dem seg for å plassere en skjult mikrofon på jakken til Hans, og gjør dette. Rundt midnatt kommer Hans og Ole i prat med en lystig gjeng som reiser med samme båt. Hans gir bort en del ølbokser og drikker selv fem stykker. Han synes en av kvinnene, Marte Kirkerud, er spesielt tiltrekkende. Omkring klokka to får Hans henne med seg til lugaren sin. Der utvikler det seg til heftig kyssing, og Hans ønsker at de to skal legge seg i sengen sammen. De legger seg i sengen, men når Hans inviterer til samleie, sier Marte nei. Hans gir imidlertid ikke opp så lett, og samleiet kommer i gang uten at han tyr til vold eller truer med vold. Midt under akten sovner Marte som konsekvens av for mye øl, mens Hans fullfører det påbegynte samleiet.

Når båten kommer fram til Oslo, står politiet parat. Etter å ha konstatert at traileren er lastet med 84 000 bokser (28 000 liter) øl, arresteres Hans og Ole. Bilen og lasten beslaglegges. Når Peder og Lars to dager senere kommer til Oslo, arresteres også de to.

Politiet tar ut tiltale mot Peder, Lars, Hans og Ole etter tolloven § 16-7, jf. § 16-2, for å ha innført øl til Norge eller medvirket til det.

Politiet vil legge fram samtaleutskrifter fremkommet under telefonavlyttingen som bevis. Det er enighet mellom partene om at dette er såkalt overskuddsinformasjon, siden den rettslige godkjenningen bygget på mistanke om grov narkotikaovertrødelse og ikke overtrødelse av tollovgivningen. Forsvarerne hevder at utskriftene derfor må avskjæres som bevis, jf. straffeprosessloven § 216i. Aktoratet viser på sin side til at ølinnførselen utgjør organisert kriminalitet, jf. straffeloven § 79 bokstav c og hevder at utskriftene dermed kan føres som bevis. Forsvaret erkjenner at slik kriminalitet som tiltalen beskriver, vil være organisert kriminalitet, men hevder at det ikke har relevans for adgangen til å føre utskriftene som bevis.

Peder og Lars hevder at de ikke kan straffes for innførselen av ølet, siden de ikke har innført noe som helst. Hans hevder at han ikke kan straffes, siden han ikke visste hva som var i traileren. Ole stiller seg helt uforstående til tiltalen, idet han bare hadde holdt Hans med selskap på turen.

Hans blir også tiltalt for den seksuelle omgangen med Marte. Som bevis vil aktoratet føre lydopptak som ble gjort på lugaren via den skjulte mikrofonen. Forsvareren til Hans protesterer og viser til at politiet ikke hadde hjemmel til å plassere mikrofonen på jakken. Lydopptaket må derfor avskjæres som bevis. Aktoratet erkjenner at plasseringen av mikrofonen var i strid med loven, men hevder at det ikke automatisk betyr at lydopptaket må avskjæres som bevis. Når det gjelder det strafferettslige, hevder forsvareren at Hans sin atferd på lugaren ikke var straffbar.

Legg til grunn at norsk rett kommer til anvendelse for samtlige spørsmål. Spørsmål om jurisdiksjon skal derfor ikke tas opp. Legg også til grunn at kravene til organisert kriminalitet er tilfredsstilt, slik aktor hevder. Drøft og avgjør følgende spørsmål:

1. Kan samtaleutskriftene føres som bevis i saken om innførsel av ølet?
2. Kan Peder Ås og Lars Holm straffes i forbindelse med innførselen av ølet? (Legg til grunn at innføringen er å betrakte som "ulovlig vareførsel", jf. tolloven § 16-2.)
3. Kan Hans Tastad straffes i forbindelse med innførselen av ølet?
4. Kan Ole Vold straffes for medvirkning til innførselen av ølet?
5. Kan lydopptaket fra lugaren føres som bevis mot Hans Tastad?
6. Begikk Hans Tastad en straffbar handling på lugaren?

II

Olga Kirkerud hadde lenge ergret seg over et grantre på eiendommen til naboen Enok Ås. Det hadde etterhvert blitt så stort at det skygget for solen på uteplassen hennes. Det sperret også for utsikten mot fjorden.

Etter forgjeves forliksmegling gikk Olga til sak mot Ås med påstand om at han skulle fjerne treet. Ås påsto seg frifunnet.

Olgas nabo på motsatt side, Tobias Berg, hadde lenge hørt Olga beklage seg over grantreet. Da han ble klar over at Olga hadde gått til sak, engasjerte han advokat og sendte et prosesskriv til tingretten hvor han sa at han ville være med i saken, og at han også ville nedlegge påstand om at Ås måtte fjerne grantreet.

Den lukkede Facebookgruppen «Venner av Lilleviks grantrær» hadde et års tid engasjert seg i bevaring av trærne i Lillevik. En uke før hovedforhandlingen sendte gruppen et prosesskriv til Lillevik tingrett. Her erklærte de partshjelp til fordel for Ås.

Ås protesterte mot at Berg skulle få slutte seg til Olgas sak. Hvis Berg også mente at treet skulle bort, fikk Berg saksøke ham på egen hånd, anførte Ås. Og ikke i noe tilfelle betydde treet noe for utsikten fra og solforholdene på Bergs eiendom. I et prosesskriv Berg sendte retten en uke før hovedforhandlingen, sa han seg enig i det siste. Han ønsket å støtte Olga, og mente av prinsipielle årsaker at treet måtte bort. I et hvert fall måtte han kunne opptre som partshjelper til fordel for Olga.

Olga protesterte mot at «Venner av Lilleviks grantrær» skulle få anledning til partshjelp. Erklæringen hadde kommet for sent, og vilkårene for partshjelp var ikke i noe fall til stede, hevdet hun.

Drøft og avgjør de sivilprosessuelle spørsmålene som oppgaven reiser.

UiO : Det juridiske fakultet

Universitetet i Oslo

Oslo, 02.06.2017

Johan Boucht
Faglig eksamensleder

